

Sygn. akt II Ca 84/14

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Karina Marczak
Sędziowie:	SO Agnieszka Bednarek-Moraś (spr.) SO Tomasz Szaj
Protokolant:	sekr. sądowy Ziemowit Augustyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 października 2014 roku w S.

sprawy z wniosku **N. S.**

z udziałem **M. G.**

o dział spadku po A. G.

na skutek apelacji wniesionej przez uczestniczkę

od postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie

z dnia 18 października 2013 r., sygn. akt II Ns 353/09

1. **oddala apelację;**

2. **ustala, że wnioskodawczyni i uczestniczka ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

Sygn. akt II Ca 84/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 października 2013 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie: ustalił, iż w skład spadku po A. G. wchodzi: 1. prawo wieczystego użytkowania nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) o pow. 711 m⁽²⁾ położonej w S. przy ul. (...) i stanowiący odrębną nieruchomość posadowiony na tej działce dom mieszkalny i budynek stolarski z zapleczem, dla których Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), oraz udział do 202/1000 części w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...), położonej w S., przy ul. (...) stanowiącej drogę dojazdową, dla której Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), o łącznej wartości 800.000 zł, 2. prawo wieczystego użytkowania nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) o pow. 5630 m⁽²⁾, położona w P. ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, XI Zamiejscowy Wydział

Księg Wieczystych w Policach prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), o wartości 245.000 zł; 3. lokal mieszkalny nr (...) stanowiący odrębną nieruchomość, położony w P., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) wraz z udziałem do 38,50/448,00 w prawie wieczystego użytkowania gruntu objętego księgą wieczystą Kw nr (...), o wartości 75.300 zł (punkt I.); ustalił, iż uczestniczka postępowania M. G. dokonała spłaty długów spadkowych w kwocie 184.289,45 zł i spłaciła zobowiązanie podatkowe wnioskodawczyni w kwocie 12.070 zł (punkt II.); dokonał działu spadku w ten sposób, iż składniki opisane w pkt I podpunkt 2 i 3 przyznał na wyłączną własność wnioskodawczyni N. S., a składniki opisane w punkcie I podpunkt 1 na wyłączną własność uczestniczki postępowania M. G. (punkt III.); tytułem wyrównania udziałów w majątku spadkowym i rozliczenia spłaconych długów zasądził od uczestniczki postępowania M. G. na rzecz wnioskodawczyni N. S. kwotę 135.635,28 zł płatną w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności (punkt IV.); pozostałe wnioski stron oddalił (punkt V.); przyjął, że koszty postępowania każda ze stron ponosi we własnym zakresie (punkt VI.); tytułem kosztów sądowych nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie od wnioskodawczyni N. S. i uczestniczki postępowania M. G. kwotę po 2.482,91 zł (punkt VII.).

Powyższe orzeczenie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2003 r. Sąd Rejonowy w Szczecinie, III Wydział Cywilny w sprawie prowadzonej pod sygnaturą III Ns 2929/03, stwierdził iż spadek po A. G. zmarłym w dniu 15 października 2003 r. nabyły z dobrodziejstwem inwentarza córki N. S. oraz M. G., w udziałach do 1/2 części każda. Na wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., komornik sądowy sporządził spis inwentarza po A. G.. Stan bierny został określony na kwotę 131.732,42 zł. Czysta masa spadkowa została oszacowana na kwotę 888.982,58 zł. W skład spadku po A. G. weszły następujące nieruchomości: 1. prawo wieczystego użytkowania nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) o pow. 711 m⁽²⁾ położonej w S. przy ul. (...) i stanowiący odrębną nieruchomość posadowiony na tej działce dom mieszkalny i budynek stolarski z zapleczem, dla których Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) oraz udział do 202/1000 części w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...), położona w S., przy ul. (...) stanowiącej drogę dojazdową, dla której Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), o wartości 800.000 zł; 2. prawo wieczystego użytkowania nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) o pow. 5630 m⁽²⁾, położonej w P., dla której Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, XI Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Policach prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), o wartości 245.000 zł; 3. lokal mieszkalny nr (...) stanowiący odrębną nieruchomość, położony w P., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) wraz z udziałem do 38,50/448,00 w prawie wieczystego użytkowania gruntu objętego księgą wieczystą Kw nr (...), o wartości 75.300 zł. W dniu 17 maja 2004 r. pomiędzy K. M. (obecnie P.) jako przedstawicielem ustawowym M. G., K. S. jako przedstawicielem ustawowym małoletniej N. S., a S. G. została zawarta umowa najmu pomieszczeń socjalno-biurowych oraz warsztatu samochodowego znajdujących się na nieruchomości przy ul. (...), za kwotę czynszu 2.500 zł brutto miesięcznie. Kolejna umowa była zawarta na kwotę 2700 zł plus 299 zł tytułem podatku. S. G. wynajmował nieruchomość do dnia 31 maja 2008 r. W dniu 15 czerwca 2008 r. została zawarta umowa najmu z P. P. (2) za kwotę czynszu w wysokości 3500 zł. W zeznaniach podatkowych K. P. rozliczała przychody z najmu w następujący sposób: 2004 r. dochód 14.014,38 zł (przychód 14.804,06 zł, koszty uzyskania przychodu 789,68 zł), zaliczka na podatek 2132,60 zł; 2005 r. dochód 11.071,73 zł (przychód 17.850,93 zł, koszty uzyskania przychodu 6.779,20 zł), zaliczka na podatek 387,50 zł; 2006 r. dochód 18.799,27 zł (przychód 20.850 zł, koszty uzyskania przychodu 18.799,27 zł), zaliczka na podatek 954 zł; 2007 r. dochód 18.621,62 zł (przychód 7.130,13 zł, koszty uzyskania przychodu 7.130,13 zł), zaliczka na podatek 0 zł; 2008 r. dochód 20.302,43 zł (przychód 24.748,35 zł, koszty uzyskania przychodu 445,92 zł), zaliczka na podatek 1.214 zł; 2009 r. dochód 15.549,98 zł (przychód 28.684 zł koszty uzyskania przychodu 13.124,02 zł), zaliczka na podatek 677 zł; 2010 r. dochód 0 zł (przychód 28.200 zł, koszty uzyskania przychodu 32.618 zł) zaliczka na podatek 217 zł; 2011 r. dochód 21.206,33 zł (przychód 28.387 zł koszty uzyskania przychodu 7.180,67 zł), zaliczka na podatek 2295 zł; 2012 r. dochód 21.607 zł (przychód 25.800 zł koszty uzyskania przychodu 4.193 zł) zaliczka na podatek 3.333 zł. Dochód za lata 2004-2012 wyniósł zatem 141.172,74 zł. Uczestniczka odprowadzała podatek za wnioskodawczynią. N. S. tytułem przychodów otrzymała kwotę 17.850 zł.

Dla potrzeb rozliczenia z urzędem skarbowym przedstawiciel ustawowy uczestniczki korzystała z usług księgowej. Nieruchomość przy ul. (...) w S. zajmuje małoletnia uczestniczka wraz z matką K. P. i jej obecnym mężem P. P. (2). K. P. na nieruchomości prowadzi zakład kosmetyczny. Nieruchomość w P. stanowi niezabudowaną i niewykorzystaną przez żadną ze stron działkę gruntu. Lokal mieszkalny w P. zamieszkują natomiast rodzice spadkodawcy. J. S. - ojczym wnioskodawczyni zgłaszał w jej imieniu wobec K. P. żądanie związane z możliwością zamieszkiwania w nieruchomości przy ul. (...). Część mieszkalna nieruchomości to powierzchnia 90 m⁽²⁾. W piwnicy części mieszkalnej znajduje się pomieszczenie socjalne o pow. 40 m⁽²⁾, pomieszczenie gospodarcze o pow. 50 m⁽²⁾, pomieszczenie usługowe o pow. 80 m⁽²⁾. K. P. udostępniła mu pomieszczenia piwniczne. Doszło do nieporozumienia zakończonego interwencją Policji. Po tym K. P. nie chciała już udostępnić J. S. jakichkolwiek pomieszczeń. N. S. w tym czasie zamieszkiwała w B., gdzie uczyła się. W związku z brakiem porozumienia pomiędzy stronami w zakresie polubownego przeprowadzenia działu spadku, K. P. nie wpuściła do nieruchomości rzeczoznawcy majątkowego B. S., który miał sporządzić operat na zlecenie J. S.. K. P. zapłaciła za wnioskodawczynię podatek od spadku w kwocie 12.070 zł. Spadkodawca pozostawił dług wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu działalności gospodarczej prowadzonej na własny rachunek. Należność została określona na datę śmierci na kwotę 121.395,61 zł. Wobec nieuregulowania zadłużenia przez spadkobierców narosły odsetki. Pismem z dnia 13 maja 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wezwał uczestniczkę do zapłaty zaległości z tytułu nieopłaconych składek na: Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres od 01/1999 do 10/2003 w kwocie 61.311,13 zł plus odsetki za zwłokę liczone na dzień 14.05.2010 r. w kwocie 80.423 zł; Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za okres od 11/1999 do 10/2003 w kwocie 10.254,62 zł plus odsetki za zwłokę liczone na dzień 14.05.2010 r. w kwocie 10.313,40 zł; Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od 10/1999 do 10/2003 w kwocie 5.566,65 zł plus odsetki za zwłokę liczone na dzień 14.05.2010 r. w kwocie 6.678,80 zł. P. P. (2) – mąż K. P. zapłacił na poczet zaległości następujące kwoty: 10.313,40 zł w dniu 13 maja 2010 r., 10.254,62 zł w dniu 13 maja 2010 r., 61.311,13 zł w dniu 13 maja 2010 r. i 80.423 zł w dniu 13.05.2010 r., 6.678,80 zł w dniu 13 maja 2010 r., 5.566,65 zł w dniu 13 maja 2010 r. łącznie 174.547,60 zł. Pomiędzy K. P. i P. P. (2) obowiązuje ustrój rozdzielności majątkowej. K. P. zobowiązała się wobec męża do zwrotu zapłaconej kwoty. Spadkodawca pozostawił również zobowiązanie celne objęte gwarancją nr (...) (...) z dnia 9 września 2003r. na kwotę 5.342,70 zł. K. M. (obecnie P.) zapłaciła wobec Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w S. w dniu 13 czerwca 2005 r. kwotę 1.688,28 zł z tytułu przechowywania nadwozia marki M. nr VIN (...). W związku z tym nadwoziem zapłaciła również za wystawienie „Sad import” i za znaczki skarbowe łącznie kwotę 124 zł. Na poczet należności celnych spadkodawcy została zapłacona kwota 830,90 zł. A. G. posiadał również zobowiązania wobec (...) Urzędu Skarbowego w S. z tytułu podatku od towarów i usług w łącznej kwocie 21.325 zł, odsetek od tej zaległości w kwocie 4.603,50 zł. Decyzją (...) z dnia 7 września 2004 r. stwierdzono nadpłatę podatku dochodowego od osób fizycznych za 2003 rok w kwocie 5.017,45 zł. Zgodnie z wnioskiem K. M.-przedstawiciela małoletniej M. G. nadpłata została zaliczona na poczet zaległości podatkowych spadkodawcy z tytułu podatku od towarów i usług (za czerwiec 2001 r. - należność główna 2.053,84 zł, odsetki 1.295,10 zł, za listopad 2001 r. należność główna 7,79 zł, za listopad 2001 r. - należność główna 119,20 zł, odsetki 39,40 zł, z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych PIT-4 za czerwiec 2003 r. - należność główna 239,50 zł, odsetki 31,20 zł, za lipiec 2003 r. - należność główna 165,60 zł, odsetki 19,80 zł, za sierpień 2003 r. należność główna 165,62 zł, odsetki 17,70 zł, z tytułu odsetek od zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych za 2003 r. pozostała kwota). W związku z przedawnieniem zostały odpisane zaległości A. G. z tytułu podatku od towarów i usług za grudzień 2001 r. w kwocie 2.999,50 zł, za styczeń 2002 r. w kwocie 5.449 zł, za maj 2003 r. w kwocie 89 zł, za czerwiec 2003 r. w kwocie 3.081 zł, za kwiecień 2003 r. w kwocie 6.301 zł. K. M. dokonała w dniu 18 stycznia 2005 r. wpłaty podatku od czynności cywilnoprawnych w kwocie 110 zł należność główna i 26,50 zł z tytułu odsetek. Były regulowane przez K. P. należności publicznoprawne związane z podatkiem i użytkowaniem wieczystym w odniesieniu do nieruchomości objętych spadkiem. W związku z zaległościami z tego tytułu były przeprowadzone sprawy sądowe, toczyły się egzekucje komornicze. Wnioskodawczyni nie regulowała z tego tytułu jakichkolwiek należności, kosztów postępowań sądowych i egzekucyjnych. Środki na koszty związane z nieruchomościami, K. P. posiadała z dochodów z najmu hali. Od daty śmierci została zapłacona kwota blisko 133.314,54 zł. K. P. spłaciła jako przedstawiciel córki zaległości spadkodawcy z tytułu dostawy energii elektrycznej w kwotach: 21,90 zł, 138,53 zł, 708,16 zł, 273,41 zł, 201,86 zł, 1.287,01 zł, łącznie 2.630,87 zł. W związku z tym, iż z córką zajmowała nieruchomość wznowiła dostawę energii elektrycznej i z niej korzystała. K. P. dokonała działając w imieniu córki spłaty zadłużenia

spadkodawcy z tytułu dostawy gazu w kwocie 1.000 zł i 3.244,71 zł łącznie 4.244,71 zł. Po śmierci spadkodawcy korzystała nadal z gazu z córką i mężem, po uiszczeniu opłaty za wznowienie dostawy. K. P. dokonała jako matka M. G. spłaty zadłużenia spadkodawcy z tytułu dostawy wody 86,59 zł, nadal z niej korzystając. Postanowieniem z dnia 21 października 2003 r. Sąd Rejonowy w Szczecinie zabezpieczył spadek po A. G. poprzez spisanie majątku ruchomego pozostawionego przez spadkodawcę w nieruchomości przy ul. (...) w S., oddanie spisanych rzeczy pod dozór K. M. i równocześnie ustanowił ją zarządcą tymczasowym nieruchomości położonej w S. przy ul. (...). Komornik sądowy w sprawie II KM 2382/03 obciążył K. M. kosztami spisu spadku dokonanego w oparciu o wydane postanowienie z dnia 21.10.2003r. w kwocie 900 zł i należność tą K. M. uregulowała. W dniu 25 października 2003 r. N. S. udzieliła K. M. pełnomocnictwa, w tym do dokonywania transakcji, zawierania umów kredytowych, zarządu i administracji całym majątkiem ruchomym i nieruchomym, reprezentowania przed wszelkimi władzami, urzędami, sadami, bankami, zawierania umów najmu, odbierania korespondencji. Pełnomocnictwo zostało wypowiedziane w 2008 r. Początkowo były prowadzone negocjacje ugodowe pomiędzy stronami, było porozumienie co do sposobu działu spadku. K. P. zawierała umowy pośrednictwa nieruchomości celem dokonania sprzedaży nieruchomości w P.. Wystąpiła również w imieniu córki do Sądu Rodzinnego o wyrażenie zgody na uzgodniony dział spadku. K. P. odbierała również korespondencję adresowaną do N. S. przez okres posiadania pełnomocnictwa. Po wynajęciu hali P. P. (2) on zarządzał tym obiektem. K. P. jeździła niekiedy do P. celem oglądu nieruchomości spadkowej. K. P. korzystała z pomocy prawnej. Przedstawicielka uczestniczki pobierała dokumenty z (...) Ośrodka (...) i dokonywała z tego tytułu opłat. Przedstawicielka ustawowa M. G. przeprowadzała remonty na nieruchomości położonej w S. przy ul. (...). Została przeprowadzona naprawa dachu hali, naprawiony został mur ogradzający nieruchomość, odgrzybione zostały i pomalowane pomieszczenia hali, wykonano zejście do pomieszczeń biurowych. Przeprowadzony został również remont gabinetu kosmetycznego z wykonaniem zejścia. Ponadto została zakupiona i zamontowana pompa do ścieków. Przeprowadzono remont pomieszczeń socjalnych i toalet w hali. Rozebrano zawalone pomieszczenie gospodarcze. Przed końcem postępowania o dział, po dokonanej wycenie przeprowadzone zostały prace izolacji i ocieplenia części fundamentu i elewacji. W 2008 r. K. P. zapłaciła za operat szacunkowy W. G. dotyczący nieruchomości spadkowych kwotę 4000 zł. K. P. w imieniu córki zawierała umowy ubezpieczenia nieruchomości. Wynagrodzenie za zarząd nieruchomościami położonymi w S., przy ul. (...) wynosi 1zł/m² x 610 m² (pow. budynku) x 12 miesięcy = 7.320zł/rok netto. Dla nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) 200 zł x 12miesiące = 2400zł/rok netto. Wartość miesięcznego czynszu najmu takiej nieruchomości jak ta położona w S. przy ul. (...) wynosi obecnie 80.400 zł rocznie. K. P. przedstawiciel małoletniej uczestniczki utrzymuje się z dochodów z działalności gospodarczej –salon kosmetyczny w kwocie 3.000 zł do dyspozycji będzie miała również przychód z najmu w kwocie 3.500 zł miesięcznie.

W ocenie Sądu Rejonowego wnioszek co do istoty jest zasadny. Sąd mając na uwadze art. 1035 k.c., art. 1037 § 1 k.c. wskazał, iż postanowieniem z dnia 16 grudnia 2003 r. Sąd Rejonowy w Szczecinie, III Wydział Cywilny w sprawie prowadzonej pod sygnaturą III Ns 2929/03, stwierdził, iż spadek po A. G. zmarłym w dniu 15 października 2003 r. nabyły z dobrodziejstwem inwentarza córki N. S. oraz M. G., w udziałach do 1/2 części każda. W związku z powyższym Sąd stwierdził, iż N. S. posiadała legitymację do wystąpienia z wnioskiem o dział spadku po ojcu A. G.. Sąd mając na uwadze art. 684 k.p.c. zaznaczył, iż strony w sposób jednoznaczny określiły skład i wartość spadku podlegający podziałowi. Sąd zaznaczył, iż wartość nieruchomości wskazanych w punkcie 1 postanowienia została zgodnie ustalona przez strony, a skoro nie odbiegała w sposób istotny od wartości nieruchomości podobnych na rynku, Sąd przyjął wartość tą do rozliczenia. W odniesieniu zaś do pozostałych dwóch nieruchomości strony wskazały na przyjęcie wartości wynikających z opinii biegłych i tak też Sąd uczynił, uznając iż jest to równoznaczne z rezygnacją z aktualizacji wycen. Sąd wskazał, iż opinie w zakresie wyceny tych nieruchomości nie były kwestionowane pod względem merytorycznym i formalnym, zostały sporządzone w sposób jasny, pełny i logiczny przez osoby mające odpowiednie kwalifikacje zawodowe i doświadczenie. Sąd zwrócił uwagę, że strony zgłosiły szereg żądań z tytułu spłaconych długów spadkowych, wydatków i nakładów na przedmiot współwłasności, jak również z tytułu pobranych pożytków. Sąd mając na uwadze art. 686 k.p.c., odnosząc się do żądania uczestniczki postępowania rozliczenia szeregu zgłoszonych długów spadkodawcy, w pierwszej kolejności odniósł się do długu spadkodawcy wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd wskazał, iż ze zgromadzonych w sprawie dokumentów oraz zeznań K. P. i świadka P. P. (2) wynika, że spadkodawca pozostawił dług wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu działalności gospodarczej prowadzonej na własny rachunek. Należność została określona na datę śmierci na kwotę 121.395,61

zł. Wobec nieuregulowania zadłużenia przez spadkobierców narosły odsetki. Pismem z dnia 13 maja 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wezwał uczestniczkę do zapłaty zaległości z tytułu nieopłaconych składek na łączną kwotę 174.547,60 zł, co zostało uregulowane w całości przez P. P. (2). Sąd wskazał też, iż z zeznań K. P. i świadka P. P. (2) wynika, iż pomiędzy nimi obowiązuje ustrój rozdzielności majątkowej. K. P. zobowiązała się do zwrotu zapłaconej kwoty, a skoro tak należało uznać, iż dług został w spłacony ze środków K. P. pochodzących z pożyczki od P. P. (2). Stąd też Sąd przyjął kwotę 174.547,60 zł w całości do rozliczenia. Sąd wskazał, iż K. P. zapłaciła również inne należności pozostawione przez A. G., pozostające w związku z działalnością, jaką prowadził i tak wobec Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w S. w dniu 13 czerwca 2005 r. zapłaciła kwotę 1.688,28 zł z tytułu przechowywania nadwozia marki M. nr VIN (...). W związku z tym nadwoziem zapłaciła również za wystawienie „Sad import” i za znaczki skarbowe łącznie kwotę 124 zł. Na poczet należności celnych została zapłacona kwota 830,90 zł. Wszystkie te należności Sąd Rejonowy przyjął do rozliczenia. Sąd wskazał, iż z zeznań K. P. oraz ze zgromadzonych w sprawie dokumentów wynika, iż spłaciła ona jako przedstawiciel córki zaległości spadkodawcy z tytułu dostawy energii elektrycznej w kwotach: 21,90 zł, 138,53 zł, 708,16 zł, 273,41 zł, 201,86 zł, 1287,01 zł łącznie 2.630,87 zł (faktury i potwierdzenia dokonanych i uwzględnionych do rozliczenia opłat k. 339, 340, 343, 344, 345, 346), co Sąd ten przyjął do rozliczenia. Sąd I instancji nie uwzględnił należności z pozostałych faktur, albowiem niektóre z nich dotyczyły okresu po dacie zgonu spadkodawcy, a przedstawiciel spadkodawczyni, jak i ona sama zajmowały nieruchomości i z tej energii korzystały. Tym samym w ocenie Sądu brak było podstaw obciążania nimi wnioskodawczyni, która w nieruchomości nie zamieszkiwała. Nie zostały również uwzględnione należności z faktur wystawionych na K. P. za okresy sprzed daty śmierci spadkodawcy, gdyż nie były to zobowiązania A. G.. Sąd wskazał, iż K. P. dokonała w imieniu córki spłaty zadłużenia spadkodawcy z tytułu dostawy gazu w kwocie 1.000 zł i 3.244,71 zł łącznie 4.244,71 zł, którą to kwotę przyjął do rozliczenia. Sąd zaznaczył, iż po śmierci spadkodawcy korzystała ona nadal z gazu z córką i mężem, po uiszczeniu opłaty za wznowienie dostawy, stąd też zdaniem Sądu brak było podstaw, by wnioskodawczyni w tych należnościach uczestniczyła i wniosek w pozostałym zakresie oddalił. Takie same stanowisko zajął Sąd co do wody. Sąd wskazał, iż K. P. dokonała jako matka M. G. spłaty zadłużenia spadkodawcy z tytułu dostawy wody na przyjętą przez Sąd kwotę 86,59 zł, nadal z niej korzystając. Sąd stwierdził, że z rachunku z potwierdzeniem wpłaty k. 670, nie wynika, aby pozostała należność dotyczyła okresu sprzed śmierci A. G.. Sąd wskazał, iż z informacji Urzędu Skarbowego wynika natomiast, że K. P. dokonała w dniu 18 stycznia 2005 r. wpłaty podatku od czynności cywilnoprawnych w kwocie 110 zł należność główna i 26,50 zł z tytułu odsetek i obie te należności przyjął do rozliczenia. Sąd wskazał też, iż nie było podstaw do rozliczania jakiegokolwiek nadpłaty spadkodawcy z tytułu podatku, albowiem ta została przeznaczona poczet zaległości wobec urzędu skarbowego. Sąd zaznaczył, że skoro K. P. zapłaciła za wnioskodawczynię podatek od spadku w kwocie 12.070 zł, obowiązkiem zwrotu tej kwoty w całości należało obciążyć N. S.. Jeżeli chodzi o roszczenia z tytułu posiadania przedmiotów spadku Sąd Rejonowy miał na uwadze art. 207 k.c. Sąd odnosząc się do żądania rozliczenia pożytków wskazał, iż współwłaścicielowi przysługuje prawo do przypadającej na niego części pożytków i przychodów także wtedy, gdy nie przyczynił się własnym działaniem do ich powstania, a nawet wtedy gdy rzecz znajduje się w posiadaniu innego współwłaściciela, co do zasady zatem żądanie wnioskodawczyni było uzasadnione. Sąd wskazał, iż ze zgromadzonych w sprawie dowodów z dokumentów w postaci umów najmu, deklaracji podatkowych oraz zeznań K. P., P. P. (2) i J. S. wynika, że po śmierci nieruchomości spadkowa położona w S. przy ul. (...) była w części przedmiotem najmu, a dotyczyło to znajdującej się na niej hali. W ocenie Sądu Rejonowego skoro poprzez uzyskanie deklaracji podatkowych było można ustalić dochód faktycznie z tego tytułu osiągniany, niezasadny był wniosek wnioskodawczyni o dowód z opinii biegłego na okoliczność możliwego do osiągnięcia czynszu. Sąd stwierdził, iż przeprowadzony w sprawie dowód z opinii biegłego K. B. okazał się nieprzydatny, również z innych powodów, gdyż wyliczona przez niego należność dotyczyła całej nieruchomości, gdy tymczasem przedmiotem najmu była wyłącznie hala, a co więcej od maja 2004 r., a nie od daty śmierci spadkodawcy. Sąd uznał też, iż wnioskodawczyni należy się udział w pożytkach, ale ustalony od ich kwoty netto, a zatem po uwzględnieniu wszelkich usprawiedliwionych wydatków i nakładów na nieruchomości wspólne, tym bardziej, iż uczestniczka wniosła w związku z żądaniem wnioskodawczyni by uwzględnić kwotę poniesionych przez nią nakładów i wydatków przedstawiając ich szczegółowe zestawienie. Uczestniczka z dochodów tych regulowała koszty utrzymania nieruchomości, co wynika z jej zeznań oraz z zeznań P. P. (2). Na koszty te składały się m.in. opłaty z tytułu podatków i użytkowania wieczystego nieruchomości spadkowych w S. i P. i związane z nimi koszty postępowań sądowych i egzekucyjnych wobec istniejących z tytułu zaległości, a dotyczących zarówno jednej jak i drugiej strony. Do kosztów tych Sąd zaliczył również koszty usług

księgowych w zakresie, w jakim dotyczyły one rozliczenia dochodów z najmu i wskazał, że do kosztów tych można było również zaliczyć koszty bieżących napraw i konserwacji. Sąd zaznaczył, iż do wnioskodawczyni należało wykazanie jaki pozostał czysty dochód, po pokryciu wszelkich należności, lecz wnioskodawczyni nie wykazała w tym kierunku żadnej inicjatywy dowodowej. Sąd wskazał, iż z porównania wyłącznie kwoty przeznaczonej na pokrycie opłat z tytułu podatku od nieruchomości i opłat z tytułu użytkowania wieczystego, ze wszystkimi wynikającymi stąd kosztami wychodzi, iż były to kwoty porównywalne. Sąd zaznaczył, iż nie wiadomo jaki dochód będzie za 2013 r., natomiast zgodnie z deklaracjami podatkowymi za lata 2004-2012 była to kwota 141.172,74 zł, z czego N. S. otrzymała kwotę 17.850 zł. Sąd wskazał, iż bez uwzględnienia kosztów postępowań egzekucyjnych kwota podatku od nieruchomości i użytkowania wieczystego zapłacona za nieruchomości spadkowe wynosi na podstawie informacji zbiorczych i przy uwzględnieniu żądania zgłoszonego na ostatniej rozprawie kwotę 133.314,54 zł. Stąd też Sąd oddalił zarówno wniosek o rozliczenie pożytków z najmu wobec braku możliwości ustalenia czystego zysku uczestniczki postępowania, jak również żądanie uczestniczki rozliczenia należności publicznoprawnych ze wszystkimi wynikającymi stąd kosztami, czy to księgowymi, czy to sądowymi i egzekucyjnymi. Sąd podniósł, iż uczestniczka winna była wykazać, jakie kwoty zapłaciła wyłącznie z własnych dochodów niezależnych od osiągniętych pożytków. Odnosząc się do zarzutu przedawnienia Sąd Rejonowy mając na uwadze art. 118 k.c. wskazał, iż roszczenie z tytułu dochodów z najmu ulega ogólnemu 10 letniemu terminowi przedawnienia, który w tym przypadku za dochodzony okres nie upłynął, tym bardziej iż został przerwany w ramach żądań zgłoszonych przed Sądem w niniejszym postępowaniu. Okres 3 letni dotyczy stosunku najmu, a zatem roszczeń wynajmującego wobec najemcy. Stąd też Sąd nie zgodził się z zarzutem uczestniczki. Sąd wskazał, iż uczestniczka nie miała podstaw do żądania uwzględnienia w rozliczeniu kosztów powstałych w sprawach sądowych czy egzekucyjnych takich jak spis inwentarza, czy uzyskanie zgody na czynność zarządu rzeczą wspólną - sprzedaż na potrzeby ugody w imieniu uczestniczki jednej z nieruchomości spadkowych. Sąd zaznaczył, iż były to długi, które w tych kwotach obciążały wyłącznie uczestniczkę i kwoty te nie obejmowały należności ciężących na wnioskodawczyni, zatem uczestniczka zapłaciła wyłącznie za siebie. Zatem zdaniem Sądu brak jest podstaw do dokonania w tym zakresie jakichkolwiek rozliczeń. W ocenie Sądu niezasadne było również żądanie rozliczenia należności za uzyskiwaną pomoc prawną. Sąd wskazał, iż w odniesieniu do części kwot nie było dowodu co do wysokości kwoty zapłaconej za uzyskaną poradę prawną jak i jej przedmiot, by można było ustalić, czy są podstawy do obciążenia nimi wnioskodawczyni. Sąd wskazał też iż wynagrodzenie natomiast adwokata za wszczęcie postępowania w przedmiocie zabezpieczenia spadku było należnością wynikającą z umowy zawartej pomiędzy K. P. a zleceniobiorcą i brak jest podstaw do obciążania nim wnioskodawczyni. Sąd Rejonowy stwierdził też, iż uczestniczka nie wykazała, iż objęte żądaniem rozliczenia koszty uzyskiwanych dokumentów geodezyjnych były kosztami poniesionymi w interesie i dla potrzeb również wnioskodawczyni, a wynagrodzenie dla rzeczoznawcy za wiedzę i zgodą N. S., zważywszy, iż dotyczyło to wyceny w 2008 r., a zatem już po wygaśnięciu pełnomocnictwa od N. S., a przed zobowiązaniem Sądu. Sąd wskazał, iż umowy ubezpieczenia nieruchomości w S. były zawierane wyłącznie w imieniu uczestniczki postępowania i nie był to wydatek na przedmiot współwłasności, a należność wynikająca z zawartej dobrowolnie umowy, dlatego również w zakresie tego żądania Sąd wniosek oddalił. Sąd wskazał, iż uczestniczka postępowania zgłosiła do rozliczenia wartość nakładów dokonanych na nieruchomość przy ul. (...) w S., po dacie śmierci spadkodawcy i Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego K. B. na okoliczność wartości tych nakładów. Sąd stwierdził, że z przedstawionych dokumentów, a w szczególności z faktur i rachunków wynika, iż została przeprowadzona naprawa dachu hali, naprawiony został mur ogradzający nieruchomość, odgrzybione zostały i pomalowane pomieszczenia hali, wykonano zejście do pomieszczeń biurowych. Przeprowadzony został również remont gabinetu kosmetycznego z wykonaniem zejścia. Ponadto została zakupiona i zamontowana pompa do ścieków. Przeprowadzono remont pomieszczeń socjalnych i toalet w hali. Rozebrano zawałone pomieszczenie gospodarcze. Przed końcem postępowania o dział, po dokonanej wycenie przeprowadzone zostały prace izolacji i ocieplenia części fundamentu i elewacji. W ocenie biegłego jedynymi nakładami polepszającymi stan przedmiotu wyceny były nakłady inwestycyjne w postaci wykonania nowego zejścia do części piwnicznej od strony frontowej i wykonanie w hali nowych toalet oraz pomieszczeń socjalnych i biurowych. Nakłady te zostały wykonane ze względu na rodzaj prowadzonej w hali działalności gospodarczej. Nakłady te ze względu na ich rozmiar oraz ogólną wartość i stan nieruchomości nie wchodziły zdaniem biegłego w żaden zakres nakładów rynkowych to jest nakładów, których typowi uczestnicy rynku są w stanie zauważyć i odpowiednio „wynagrodzić” w cenie sprzedaży. Skala tych nakładów jest zbyt mała dla typowego uczestnika rynku, żeby oddać te nakłady w postaci dodatkowego wynagrodzenia w cenie sprzedaży. Gdyby tego rodzaju nakładów było więcej, wówczas nakłady te polepszyłyby stan lub standard

budynku. Pozostałe nakłady były nakładami koniecznymi utrzymującymi budynek w stanie niepogorszonym. Biegły nie był w stanie określić wartości tych nakładów ponieważ część z nich była nakładami utrzymującymi bieżący stan i standard budynku (obowiązek użytkownika czerpiącego lub mogącego czerpać korzyści), a część nakładów była o zbyt małej wadze rynkowej. Niezależnie od tego w ocenie Sądu uczestniczka wartość wszelkich nakładów zachowała dla siebie, w związku z wyceną nieruchomości według stanu sprzed daty ich wykonania oraz w związku z przyznaniem jej przedmiotowej nieruchomości. W ocenie Sądu nie bez znaczenia pozostaje również okoliczność, iż przedstawiciel uczestniczki K. P. zeznała, iż koszty utrzymania nieruchomości pokrywane były przede wszystkim z pożytków, czyli z dochodów z najmu hali znajdującej się na tej nieruchomości, co wyklucza już z tego powodu możliwość ustalenia czy i w jakiej części koszty remontów pokryła samodzielnie, wyłącznie z własnych środków jako matka małoletniej uczestniczki. Stąd też Sąd wnioszek ten oddalił. Sąd zaznaczył, iż uczestniczka zgłosiła wniosek o zasądzenie na jej rzecz wynagrodzenia z tytułu sprawowanego przez nie zarządu nieruchomością położoną w S. przy ul. (...) jak również nieruchomością położoną w P., powołując się na przepisy prawa materialnego. Sąd mając na uwadze art. 200 k.c., art. 205 k.c. wskazał, iż z zeznań K. P. oraz zgromadzonych dokumentów wynika, iż w dniu 25 października 2003 r. N. S. udzieliła K. M. pełnomocnictwa w tym do, zarządu i administracji całym majątkiem ruchomym i nieruchomym. Pełnomocnictwo zostało wypowiedziane w 2008 r. Sąd Rejonowy wskazał, że za przyjęciem, iż ten zarząd był wykonywany przez K. P. jako przedstawiciela swej córki świadczy okoliczność dbałości by wszelkie należności z tytułu korzystania z nieruchomości, w tym podatki były uregulowane, pobieranie pożytków i gospodarowanie środkami uzyskanymi z tytułu pożytków, dojazdu do nieruchomości w P., dbałość o czystość i porządek na nieruchomości, wykonywanie czynności związanych z drobnymi naprawami czy konserwacją, załatwianie wszelkich spraw dotyczących nieruchomości. Wniosek taki Sąd wyprowadził na podstawie zeznań K. P. oraz jej męża. Sąd zaznaczył, iż przedstawiciel uczestniczki nie przedstawił dowodów, żeby kiedykolwiek były rozmowy i jakiegokolwiek ustalenia na temat wynagrodzenia za zarząd, choćby w okresie obowiązywania pełnomocnictwa. Zatem Sąd uznał, iż w sposób dorozumiany zostało przyjęte, iż zarząd ten będzie realizowany nieodpłatnie. Sąd zwrócił też uwagę, iż K. P. nie oczekiwała zaangażowania ze strony wnioskodawczynie, co zapewne wynikało z odległości od miejsca jej zamieszkania, wieku wnioskodawczynie, a następnie z nieprawidłowych wzajemnych relacji. Sąd zaznaczył, iż pierwsze żądanie K. P. jako przedstawiciela córki pojawiło się dopiero w ramach tego postępowania w lutym 2011 r. i Sąd żądanie to oddalił. Sąd wskazał, iż zarząd nieruchomością w S. wykonywany był w jej własnym interesie i od początku postępowania było zgodne stanowisko, iż nieruchomość ta ma przyspaść jej córce i ponadto korzystała z tej nieruchomości od daty śmierci spadkodawcy. W czynnościach wspomagał ją P. P. (2), na co wskazał w swoich zeznaniach. W odniesieniu zaś do nieruchomości w P. nie wykonywała poza regulowaniem opłat, jakiś konkretnych czynności. K. P. wskazała, iż doglądała tej nieruchomości raz w miesiącu. Ta częstotliwość jawi się jako mało wiarygodna zważywszy na odległość do nieruchomości oraz okoliczność, iż jest to niezabudowana, niewykorzystywana działka gruntu. Sąd Rejonowy oddalił żądanie wnioskodawczynie rozliczenia kosztów bezprawnego korzystania z nieruchomości stron przez uczestniczkę postępowania. Sąd mając na uwadze art. 206 k.c. wskazał, iż w niniejszej sprawie wnioskodawczynie nie była pozbawiona prawa posiadania i korzystania z nieruchomości. Sąd zaznaczył, iż z zeznań N. S. wynika, iż całością spraw związanych ze spadkiem zajmował się jej ojczym J. S.. Z zeznań tych, jak również z zeznań K. P. oraz świadka J. S. wynika, iż J. S. zgłaszał w imieniu pasierbicy wobec K. P. żądanie związane z możliwością zamieszkiwania w nieruchomości przy ul. (...). K. P. udostępniła mu pomieszczenia piwniczne. Doszło do nieporozumienia zakończonego interwencją Policji. Po tym K. P. nie chciała już udostępniać J. S. jakichkolwiek pomieszczeń. W ocenie Sądu były to działania podjęte na potrzeby niniejszego postępowania. Sąd uznał, iż niewiarygodne są twierdzenia J. S., iż czynił starania by pasierbicy przygotować miejsce do zamieszkania. Sąd wskazał, iż N. S. od daty śmierci ojca nie przejawiała zainteresowania przedmiotową nieruchomością. Jej centrum życiowe znajdowało się na terenie Niemiec, gdzie do chwili obecnej zamieszkuje i pracuje. Nie przejawiała również woli przejęcia na wyłączną własność przedmiotowego składnika spadku. Sąd wskazał, iż z przesłuchania wnioskodawczynie, wynika iż nie jest ona szczególnie zorientowana nawet w przebiegu postępowania, w składzie spadku, w zobowiązaniach spadkowych. Całością spraw zajmował się jej ojczym. Temu zaś przedstawiciel dał możliwość zagospodarowania, nawet jeśli ona nie nadawała się do zamieszkania, części piwnicznej z czego J. S. nie skorzystał, doprowadzając do awantur i zakłócając mieszkańcom nieruchomości spokój. W związku z brakiem porozumienia pomiędzy stronami w zakresie polubownego przeprowadzenia działu spadku, K. P. nie wpuściła do nieruchomości rzeczoznawcy majątkowego B. S., który miał sporządzić operat na zlecenie J. S.. Okoliczność ta w przekonaniu Sądu nie miała znaczenia dla oceny zasadności żądania. Niezależnie od tego

Sąd wskazał, iż wnioskodawczyni reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika nie sprecyzowała żądań, w szczególności co do okresu czasu za jaki miało by być przyznane owo wynagrodzenie w wysokości ustalonej przez biegłego. Nie wykazana została nawet data zdarzeń opisywanych przez świadka, choćby nawet w drodze informacji udzielonych przez Policję, co do daty interwencji. Jeszcze krótko przed zamknięciem rozprawy Sąd zobowiązał do sprecyzowania żądań, z czego pełnomocnik wnioskodawczyni się nie wywiązał. Sąd wskazał, iż domyślne zaś przyjęcie, iż jest to dzień następujący po dacie zgonu spadkodawcy, byłoby nieuprawnione, jak i nieuzasadnione na gruncie materiału dowodowego. Do czasu bowiem obowiązywania dla przedstawiciela uczestniczki pełnomocnictwa udzielonego przez N. S., pomiędzy stronami nie było sporów, jak i nieporozumień co do sposobu korzystania ze składników spadku. Sąd zaznaczył, iż w piśmie z dnia 3 marca 2011 r. wnioskodawczyni wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność, jaki czynsz uzyskano by za korzystanie z nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) w zakresie i czasie jaki czyniła to K. P., wykorzystując nieruchomość na prowadzenie salonu. Skoro zaś K. P. zakład kosmetyczny prowadzi w imieniu własnym i nie jest ona stroną niniejszego postępowania, a jedynie występuje jako przedstawiciel ustawowy M. G., Sąd Rejonowy oddalił żądanie rozliczenia potencjalnego czynszu najmu, na marginesie wskazując, iż wnioskodawczyni nie sprecyzowała nawet żądania co do kwoty i okresu czasu objętego żądaniem. Sąd wskazał, iż rozstrzygnięcie w zakresie działu składników wchodzących w skład masy spadkowej opiera się na treści art. 688 k.p.c. i art. 622 § 2 k.p.c. zgodnie z którym, gdy wszyscy współwłaściciele złożą zgodny wniosek co do sposobu zniesienia współwłasności, sąd wyda postanowienie odpowiadające treści wniosku. Mając na uwadze powyższe dokonując działu spadku Sąd kierował się przede wszystkim wnioskami stron, a te zgodnie wniosły o przyznanie nieruchomości położonych w S. uczestniczce postępowania, a pozostałych wnioskodawczyni. Sąd wskazał, iż powyższy dział uwzględnia interesy obu stron postępowania. Uczestniczka postępowania zamieszkuje nieruchomość położoną w S., a jej matka z mężem dbają w jej imieniu o jej stan, równocześnie regulując wszelkie związane z nią należności. Sąd Rejonowy co do zagadnienia wysokości dopłaty zasądził od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawczyni kwotę 135.635,28 zł płatną w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności. Kwota ta jest dopłatą, jaka wynika z rozliczeń pomiędzy spadkobiercami. Wartość całego majątku została ustalona na kwotę 1.120.300 zł i w związku z tym wartość udziału każdego ze spadkobierców stanowiła kwotę 560.150 zł (1.120.300 zł : 2). Uczestniczce przypadły składniki majątkowe o wartości 800.000 zł, wnioskodawczyni natomiast o wartości 320.300 zł. Do dopłaty tytułem wyrównania udziału w majątku spadkowym byłaby kwota 239.850 zł. Od niej jednak należało odjąć 1/2 spłaconych przez uczestniczkę wspólnych długów spadkowych to jest 87.273,80 zł (ZUS) i 4.870,92 zł (pozostałe długi) oraz w całości zobowiązanie podatkowe zapłacone za wnioskodawczynię to jest 12.070 zł. Tym samym w taki sposób obliczona dopłata wyniosła 135.635,28 zł (239.850 zł - 87.273,80 zł - 4.870,92 zł - 12.070 zł.). Sąd mając na uwadze art. 1035 k.c. w zw. z art. 212 § 3 zd. 1 k.c. uznał, że wskazana kwota dopłaty powinna być uiszczona jednorazowo w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia. Taki okres pozwoli uczestniczce na zgromadzenie całej niezbędnej sumy, niezależnie od sposobu w jaki to uczyni. W ocenie Sądu nie jest to okres zbyt długi. W istocie postępowanie toczyło się znaczny okres czasu, z uwagi jednak na dużą ilość zgłoszonych w jego trakcie żądań, strony nie były świadome co do istnienia i wysokości ewentualnej dopłaty. W ocenie Sądu rozłożenie dopłaty na raty lub odroczenie jej w całości na dłuższy okres czasu naruszałoby z kolei interesy wnioskodawczyni. Rozstrzygając o kosztach postępowania Sąd kierował się treścią art. 520 § 1 k.p.c. wskazując, iż każda ze stron zainteresowana była w rozstrzygnięciu w jednakowym stopniu. W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji nie stwierdził istnienia okoliczności uzasadniających odstąpienie od zasady ponoszenia przez uczestników kosztów związanych ze swym udziałem w sprawie, wskazując iż wydaniem orzeczenia w sprawie zainteresowani bowiem byli w równym stopniu zarówno wnioskodawca jak i uczestniczka. Kierując się tą samą zasadą Sąd wydał rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów sądowych, na które złożyły się wynagrodzenia biegłych (1766,99 zł + 2829,46 zł + 369,37 zł = 4965,82 zł). Sąd stwierdził, że strony postępowania winny ponieść je po połowie to jest po 2.482,91zł.

Apelację od powyższego postanowienia wniosła uczestniczka postępowania M. G., zaskarżając je w części obejmującej: punkt II. - w zakresie ustalenia wysokości spłaty długów spadkowych dokonanych przez uczestniczkę M. G.; punkt IV. - w zakresie ustalenia wysokości spłaty z tytułu wyrównania udziałów w majątku spadkowym i rozliczenia spłaconych

długów zasądzonych na rzecz wnioskodawczym N. S.; punkt V. - w zakresie oddalenia wniosku o rozliczenie wynagrodzenia z tytułu sprawowanego zarządu nieruchomościami w S. i P..

Apelująca orzeczeniu temu zarzuciła:

1) naruszenie przepisów prawa procesowego, który mógł mieć wpływ na treść orzeczenia, tj.:

-art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej ocenie dowodów i zastąpienie jej oceną dowolną, polegającą na przyjęciu, że: w sposób dorozumiany należało uznać, że zarząd będzie realizowany bezpłatnie; zarząd nieruchomością w S. sprawowany przez matkę małoletniej uczestniczki był wykonywany w jej interesie; częstotliwość doglądania nieruchomości w P. określona na raz w miesiącu jawi się jako mało wiarygodna;

-art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie odniesienie się do całości żądania uczestniczki postępowania w zakresie rozliczenia spłaconych długów spadkowych dotyczących zaległości z tytułu nieopłaconych składek wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

-art. 205 k.c. poprzez jego niewłaściwą, błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wynagrodzenie z tytułu sprawowania zarządu jest fakultatywny, gdy prawidłowa wykładania przepisu przemawia za przyjęciem, iż sprawowanie zarządu jest co do zasady odpłatne.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o: zmianę postanowienia w zaskarżonej części poprzez: a) ustalenie, iż uczestniczka postępowania M. G. dokonała spłaty długów spadkowych w kwocie 218.481,30 zł, b) ustalenie, iż z tytułu sprawowania zarządu nieruchomością położoną w S. oraz nieruchomością położoną w P. uczestnicze postępowania M. G. przysługuje wynagrodzenie w kwocie 96.876 zł, c) ustalenie, iż tytułem wyrównania udziałów w majątku spadkowym, rozliczenia spłaconych długów oraz rozliczenia kosztów zarządu nieruchomościami w S. i P. zasądzić od uczestniczki M. G. na rzecz wnioskodawczym N. S. kwotę 4.570,08 zł; zasądzenie od wnioskodawczynie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Apelująca podniosła, że Sąd Rejonowy przeprowadził błędną wykładnię przepisu art. 205 k.c., gdyż Sąd w ramach przeprowadzonej wykładni doszedł do wniosku, że z brzmienia przepisu wynika, iż wynagrodzenie z tytułu zarządu rzeczą wspólną na charakter fakultatywny. Zdaniem apelującej z tak przeprowadzoną wykładnią omawianej regulacji nie sposób się jednak zgodzić, gdyż w literaturze przedmiotu wskazuje się, że zasada jest, iż sprawowanie zarządu rzeczą wspólną jest odpłatne. W komentarzu do Kodeksu cywilnego pod redakcją E. G. i P. M., Wydawnictwo C.H. B. 2013, wskazano, że: „Zgodnie z regułą iż wykonywanie zarządu rzeczą wspólną jest z zasady odpłatne, komentowany przepis przewiduje roszczenie o wynagrodzenie także w przypadku, gdy zarządcą jest jeden ze współwłaścicieli, co może mieć miejsce na mocy umowy stron lub orzeczenia sądowego.” (komentarz do art. 205 k.c., str. 356). Także zdaniem tego autora: „Według powołanego przepisu zarządcy przysługuje wynagrodzenie odpowiadające uzasadnionemu nakładowi jego pracy” (Edward Gniewek, komentarz do art. 205 k.c., 2001 r.). Skarżąca wskazała, iż niewątpliwie zatem za zasadę uznać trzeba odpłatność sprawowanego zarządu, zaś odstępstwem jedynie bezpłatność takich czynności. Stąd też zdaniem skarżącej wykładnię komentowanego przepisu przeprowadzoną przez Sąd I instancji należy uznać za niewłaściwą zaś prawidłowe rozumienie przepisu sprowadza się do uznania odpłatności zarządu rzeczą wspólną jako zasady, co w pełni uzasadnia zarzut wskazany w pkt 2 tiret pierwszy petitum pisma. Skarżąca podniosła, iż w rozpoznawanej sprawie Sąd orzekający błędnie przyjął, że w sposób dorozumiany zostało przyjęte, że zarząd sprawowany przez matkę uczestniczki postępowania będzie realizowany bezpłatnie. W ocenie apelującej zgromadzone dowody w sprawie nie pozwalają bowiem na wyciągnięcie takiego wniosku, w szczególności, że brak było jakiegokolwiek inicjatywy dowodowej ze strony wnioskodawczynie w tym zakresie. Zdaniem skarżącej Sąd także całkowicie dowolnie uznał, że zarząd nieruchomością położoną w S. wykonywany był w jej własnym interesie. Uczestniczka zaznaczyła, że z kontekstu uzasadnienia wynika, iż chodzi o wyłączny interes w sprawowaniu zarządu, co jest stwierdzeniem nieuprawnionym, gdyż nie sposób uznać, że strony postępowania już w dacie śmierci A. G. wiedziały, które konkretnie składniki majątkowe przypadną poszczególnym spadkobiercom. Skarżąca

wskazała też, iż mimo że strony co do zasady były zgodne co do działu spadku, to jednak nie można było dokładnie przewidzieć rozstrzygnięcia Sądu, na które wpływ miało szereg różnych czynników. Stąd też apelująca nie podzieliła stanowiska, że sprawowanie zarządu przez matkę uczestniczki leżało wyłącznie w jej interesie, albowiem (do momentu rozstrzygnięcia Sądu) uznać należy, że matka uczestniczki działała w interesie tak samej uczestniczki M. G., jak i wnioskodawczyni N. S.. Na marginesie skarżąca wskazała, że z dowolną oceną dowodów mamy do czynienia przy niedaniu wiary zeznaniom K. P. oraz P. P. (2) w zakresie częstotliwości doglądania nieruchomości w P., gdyż brak jest dowodów przeciwnych, co do tej kwestii. Zatem zdaniem apelującej tak przeprowadzona ocena dowodów w omawianym zakresie wykracza poza granice swobodnej oceny dowodów stanowiąc o naruszeniu dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Wobec powyższych okoliczności w ocenie apelującej z tytułu sprawowania zarządu nieruchomościami położonymi w S. i w P. uczestniczce przysługuje wynagrodzenie w łącznej kwocie 96.876 zł. Skarżąca zaznaczyła, iż powyższa kwota została wyliczona na podstawie opinii biegłego K. B. (niekwestionowanej w tej części przez wnioskodawczynię), który wskazał, że wynagrodzenie za zarząd nieruchomością położoną w S. wynosi $1\text{zł} / 610\text{ m}^2 \times 12\text{ miesięcy} = 7.320\text{ zł}$ (610 zł miesięcznie) oraz za zarząd nieruchomością położoną w P. wynosi $200\text{ zł} (\text{miesięcznie}) \times 12\text{ miesięcy} = 2.400\text{ zł}$. Stąd też w ocenie skarżącej mając na względzie okres sprawowania zarządu (liczonego od października 2003 r. do 18 października 2013 r.) przyjąć należy następujące wyliczenie: 1. nieruchomość położona w S.: $9\text{ lat } 11\text{ miesięcy i } 18\text{ dni} \times 7.320\text{ zł} / \text{rok} = 72.956\text{ zł}$; 2. nieruchomość położona w P.: $9\text{ lat } 11\text{ miesięcy i } 18\text{ dni} \times 2.400\text{ zł} / \text{rok} = 23.920\text{ zł}$; łącznie zatem: 96.876 zł. Powyższa kwota powinna zatem w ocenie apelującej zostać rozliczona w ramach niniejszego postępowania. Uczestniczka podniosła też, że Sąd I instancji nie odniósł się do całości zgłoszonego roszczenia z tytułu zapłaty zaległości w opłacaniu składek wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Skarżąca wskazała, że z tego tytułu uczestniczka zgłosiła do rozliczenia łączną kwotę 262.936 zł, zaś Sąd Rejonowy uwzględnił część tego roszczenia, tj. kwotę 174.547,60 zł, a co pozostałej części żądania Sąd orzekający nie wypowiedział się, co stanowi naruszenie przepisu art. 328 § 2 k.p.c. w konsekwencji czego nie sposób merytorycznie odnieść się do stanowiska Sądu w tej części. Dla porządku skarżąca wskazała, że kwota wskazana przez uczestniczkę opiewająca na 262.936 zł zawierała żądanie rozliczenia spłaconej kwoty zaległości (174.547,60 zł) oraz odsetki ustawowe liczone od dnia dokonania tej spłaty. Apelująca zaznaczyła, że wprawdzie roszczenie to w zakresie odsetek od spłaconej kwoty, omyłkowo nie zostało wprost wyartykułowane to jednak z intencji uczestniczki - tj. wskazania wyższej kwoty niż uprzednio zgłoszonej - wynika, że roszczenie takie zostało zgłoszone. Skarżąca wskazała również, że powyższa kwota została pierwotnie błędnie określona i powinna wynieść 208.739,80 zł. Uczestniczka prostując wskazała, że z tytułu spłaty zaległości wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz roszczenie o zapłatę odsetek ustawowych od połowy kwoty spłaconych zaległości przysługuje jej roszczenie w łączne kwocie 208.739,80 zł, przy czym na tę kwotę składają się: kwota spłaty zaległości wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, tj. 174.547,60 zł, odsetki ustawowe liczone za okres od dnia 13 maja 2010 r. (dzień spłaty zadłużenia wobec ZUS) do dnia 17 maja 2013 r. (dzień zgłoszenia roszczenia w wyższej kwocie) od połowy kwoty spłaconej, tj. 34.192,20 zł. Skarżąca podniosła, iż pismem z dnia 17 maja 2010 r. wnioskodawczyni została wezwana do zapłaty kwoty 87.273,80 zł, tj. części długów spadkowych na nią przypadających i z tego też tytułu po stronie uczestniczki istnieje dodatkowe roszczenie o zapłatę odsetek ustawowych od powyższej kwoty stanowiącej połowę spłaty zaległości wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wobec powyższych okoliczności zdaniem apelującej dopłata tytułem wyrównania udziału w majątku spadkowym wnioskodawczyni powinna zostać obniżona o wskazane kwoty i obniżona do łącznej kwoty 4.570,08 zł (135.635,28 zł - 96.876 zł - 34.192,20 zł).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestniczki okazała się nieuzasadniona.

Zdaniem Sądu Odwoławczego, Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie wystarczającym dla poczynienia ustaleń faktycznych mających wpływ na zastosowanie przepisów prawa materialnego. Zgromadzone w sprawie dowody poddał wszechstronnej, wnikliwej ocenie, ustalając prawidłowo stan faktyczny sprawy. Ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd Rejonowy, zdaniem Sądu Okręgowego, odpowiada wymogom stawianym przez przepis art. 233 § 1 k.p.c., uwzględnia cały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i tym samym pozostaje pod

ochroną wynikającą z powołanego przepisu. Nie nosi ona cech dowolności, co powoduje, iż zarzuty uczestniczki dotyczące naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie zasługiwały w tym zakresie na uwzględnienie.

Podkreślić przy tym należy, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. W niniejszej sprawie uczestniczka nie wykazała, by Sąd I instancji naruszył powołane zasady logiki lub doświadczenia życiowego. Nie sposób dostrzec w treści uzasadnienia argumentów nielogicznych, sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego, czy będących przejawem niekonsekwencji Sądu. Dlatego też brak podstaw do uznania, iż Sąd Rejonowy dokonał oceny materiału dowodowego w sposób dowolny lub pobieżny.

Sąd Odwoławczy, podziela przeprowadzoną przez Sąd I instancji ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów, tym samym akceptuje poczynione w oparciu o te oceny ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne uznając je za własne, bez ich ponownego przytaczania.

Przechodząc do oceny zasadności zarzutów apelacji Sąd Okręgowy wskazuje, iż zgodnie z art. 686 k.p.c. w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów zwykłych, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku, jak również o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych. Przy tej regulacji należy podkreślić, iż rozstrzygnięcie o roszczeniach w niej określanych, pozostających w związku z przeprowadzanym działem, nie należą do zakresu podejmowanych z urzędu przez sąd w postępowaniu o dział spadku. Przedmiotowe roszczenia mają charakter procesowy, lecz na zasadzie wyjątku są rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym o dział spadku. Oznacza to, iż w tym zakresie to nastrojach ciąży obowiązek zgłoszenia roszczeń oraz wykazania stosownymi dowodami ich zasadności.

Zgłoszone przez uczestniczkę roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za sprawowanie zarządu nieruchomością położoną w S. przy ul. (...) i nieruchomością położoną w P. przy ul. (...) oparte zostało na przepisie art. 205 k.c. Z brzmienia tego przepisu wynika, że współwłaścicielowi, który sprawuje zarząd rzeczą wspólną, przysługuje prawo domagania się od pozostałych współwłaścicieli odpowiedniego wynagrodzenia. Dotyczy to zarówno wypadku, gdy jeden ze współwłaścicieli został powołany do wykonywania zarządu przez samych współwłaścicieli, jak i w wypadku, gdy sprawuje on zarząd *via facti*. Wysokość tego wynagrodzenia jest uzależniona od nakładu pracy. Jednakże wskazać należy, że nie jest to przepis bezwzględnie regulujący to zagadnienie, bowiem współwłaściciele w umowie mogą kwestię wynagrodzenia uregulować w sposób odmienny. Nadto podkreślić należy, że zarządcy przysługuje wynagrodzenie odpowiadające uzasadnionemu nakładowi jego pracy. Należy zatem oceniać *in concreto*, jaki jest uzasadniony ilościowo i rodzajowo nakład pracy oraz szacować jego wartość według średniego wynagrodzenia rynkowego analogicznych usług.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, należy zwrócić uwagę na konkretne okoliczności, jakie w niej występują. Nie sposób zgodzić się z tym co sugeruje autor apelacji, iż pomiędzy uczestnikami postępowania w ogóle nie doszło w ogóle do porozumienia w przedmiocie sprawowania zarządu. Po śmierci spadkodawcy zarząd ten był bowiem sprawowany zgodnie z ich wolą na podstawie pełnomocnictwa z dnia 25 października 2003 r. przez K. M., która jako przedstawiciel ustawowy małoletniej uczestniczki M. G. zajmowała nieruchomość przy ul. (...) w S.. Pełnomocnictwo to zostało wypowiedziane dopiero w 2008 r. Nie sposób przy tym pominąć, iż pomiędzy uczestnikami postępowania nie doszło do eskalacji sporu, gdyż postępowanie sądowe to przez długi okres zmierzało do ugodowego zakończenia sprawy. Ponadto należy zwrócić uwagę na charakter nieruchomości, które zgodnie z żądaniem uczestniczki miały być przedmiotem zarządu, za który domagała się rozliczenia. Po pierwsze była to bowiem nieruchomość niezabudowana położona w P. przy ul. (...). W tym zakresie trudno uznać, w jaki sposób ten zarząd miał być sprawowany, jakie czynności były w ramach tego zarządu podejmowane i czemu miałyby służyć „dogłądanie” nieruchomości raz w miesiącu. Przy opisanym przez apelującą zarządzie tej nieruchomości nie zostało w dostateczny sposób wykazane, aby były w tym zakresie wykonywane istotne czynności, które miałyby świadczyć,

iż należy się jej z tego tytułu wynagrodzenie stosowne do nakładu pracy. Nie było także podstaw do przyjęcia, iż uczestnicy postępowania dokonali ustaleń w przedmiocie zarządu tą nieruchomością. Natomiast w przypadku nieruchomości położonej w S. przy ul. (...), istotnym było, w jaki sposób strony korzystały z tej nieruchomości. Obu stronom postępowania przysługiwało prawo własności w udziale do 1/2, jednakże w całości zajmowała ją małoletnia uczestniczka postępowania M. G. wraz z przedstawicielem ustawowym K. P. (później również obecny mąż przedstawiciela ustawowego uczestniczki P. P. (2)). Nie sposób nie zauważyć, iż fakt, że K. P. dokonywała pewnych czynności zarządu wynikał niepodzielnie z faktu, że wyłącznie ona zajmowała tę nieruchomość. Podejmowanie zaś takich czynności jak ponoszenie opłat i podatków, oddawanie części tej nieruchomości w wynajem w związku z prowadzoną na tej nieruchomości działalnością gospodarczą, wiązało się z takim korzystaniem z rzeczy i przekładało się następnie na to, iż to właśnie uczestniczce głównie przypadały pożytki z tej nieruchomości, dając w ten sposób pewną rekompensatę za podejmowane starania. Nie ma także podstaw do przyjęcia, aby w tych okolicznościach uczestniczka postępowania N. S. wyraziła zgodę na odpłatność z jej strony takiego zarządu, bądź też by przyjął, że uchylała się ona od sprawowania zarządu, obciążając tymi czynnościami wyłącznie uczestniczkę, tym bardziej, że próba wspólnego korzystania z nieruchomości przez współwłaścicieli się nie powiodła. Nie bez znaczenia jest również fakt, iż między stronami nie było w istocie sporu co do tego komu ma przypaść, na skutek działu, nieruchomość zabudowana położona przy ul. (...) w S.. Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd Odwoławczy uznał, że apelująca nie wykazała zasadności zgłoszonego w tym zakresie roszczenia procesowego.

Przechodząc do kolejnego podniesionego przez apelującą zagadnienia w postaci wysokości spłaty długów na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych to przy tym należy ponownie zaakcentować, iż roszczenie w tym zakresie ma charakter procesowy, zgłaszany w postępowaniu nieprocesowym, gdyż wyłącznie w ramach tego postępowania może podlegać rozliczeniu. Określając odpowiedzialność spadkobierców za długi spadkowe przed działem spadku, art. 1034 § 1 k.c. stanowi, że jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów. Są to spłacone długi spadkowe, o których tylko - stosownie do art. 686 - rozstrzyga sąd w postępowaniu działowym, zachowując wskazane w powołanym art. 1034 § 1 zdanie drugie k.c. kryterium obciążenia poszczególnych spadkobierców w postaci wielkości ich udziałów. W tym przedmiocie w sprawie zakwestionowana została spłata jednego zadłużenia. Apelująca przyznała, że pierwotnie wysokość z tego tytułu jej roszczenia błędnie określiła na kwotę 262.936 zł. Sąd Rejonowy oceniając zasadność tego roszczenia uczestniczki postępowania M. G., poddał analizie zgromadzonego w tym zakresie materiał dowodowy, w tym pisma z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wzywające uczestniczkę do zapłaty zaległości na łączną kwotę 174.547,60 zł, dowody na okoliczność dokonanych spłat, w tym zeznania K. P. i P. P. (2), i doszedł do przekonania, że roszczenie w zakresie spłaty tego długu zostało wykazane na łączną kwotę 174.547,60 zł. Natomiast w pozostałym zakresie roszczenie to nie zostało wykazane, a nawet w jakikolwiek sposób sformułowane. Strona przed Sadem I instancji nie wskazywała, że żąda jakiś roszczeń ubocznych. Z kolei formułowanie przez apelującą dodatkowych roszczeń o odsetki skapitalizowane, czy też o odsetki od wskazanej w apelacji daty – 13 maja 2010 r. na etapie postępowania apelacyjnego należy uznać za spóźnione. Takie roszczenia uczestniczka postępowania miała możliwość zgłosić wyłącznie przed Sądem I instancji, a na etapie postępowania apelacyjnego jest to niedopuszczalne. Zresztą skoro apelująca była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika to wiedza w tym zakresie nie powinna być jej obca. W toku postępowania apelacyjnego uczestniczka postępowania miała możliwość wyartykułowania jedynie roszczeń wskazanych w art. 383 k.p.c., co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Zatem Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń co do wysokości długów spadkowych, a w konsekwencji prawidłowo ustalił należną wnioskodawczyni kwotę tytułem wyrównania udziałów w majątku spadkowym i rozliczenia spłaconych długów. Tym samym zarzuty apelacji okazały się chybione.

Kolejno Sąd Okręgowy wskazuje, iż rozstrzygnięcie w przedmiocie okresu który został wyznaczony na spłatę wnioskodawczyni również nie budzi zastrzeżeń – a mianowicie 12 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, zwłaszcza jeśli poza kwestią dochodowości uwzględni się okres jaki minął już od wydania nieprawomocnego postanowienia, tj. od 18 października 2013 r., a więc od kiedy uczestniczka istotnie winna liczyć się ze spłatą w ustalonej przez Sąd I instancji wysokości. W ocenie Sądu okres ten jest wystarczający, aby uczestniczka

postępowania mogła zgromadzić środki na spłatę wnioskodawczyni. Jednocześnie zdaniem Sądu okres uwzględnia usprawiedliwione interesy wnioskodawczyni, a więc uzyskania w całości ustalonej spłaty.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przepisu art. 328 § 2 k.p.c. Sąd Odwoławczy stwierdza, iż uzasadnienie zaskarżonego postanowienia spełnia wymogi, o których mowa ww. przepisie. Sąd Rejonowy oceniając żądanie uczestniczki postępowania M. G. rozliczenia kwoty 262.936 zł tytułem spłaty przez nią zadłużenia wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, po analizie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym pisma z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wzywającego uczestniczkę do zapłaty zaległości na łączną kwotę 174.547,60 zł oraz zeznań K. P. i P. P. (2) ustalił, iż w takim zakresie dług został spłacony i kwotę tego długu przyjął do rozliczenia. Okoliczności te przywołał w treści uzasadnienia. Nie było natomiast zadaniem Sądu ustalanie czy strona dokonała naliczenia roszczeń ubocznych, od jakiej kwoty i za jaki okres, skoro roszczenie takie nie zostało zgłoszone.

Zatem Sąd orzekający nie dopatrył się podstaw do wzruszenia zaskarżonego orzeczenia.

W świetle powyższych rozważań Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację, o czym orzekł w punkcie 1. postanowienia.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w punkcie 2. postanowienia, gdyż nie było podstaw do odstępstwa od wyrażonej w tym przepisie zasady, ponoszenia kosztów postępowania nieprocesowego- niespornego przez każdą ze stron we własnym zakresie, tym bardziej, że dokonanie działu spadku leżało w interesie obu stron postępowania.